

Tisztelt Olvasóink!

Az augusztus 20-ai állami elismerések külhoni magyar díjazottjainak nevével kezdődik szeptemberi hírlevelünk. De más elismerések is méltán érték tudóstársainkat. A kitüntetetteknek gratulálok.

A nyár folyamán is zajlottak le tudományos rendezvények s jelentek meg könyvek, folyóirat-lapszámok, tanulmányok, a felhívások között pedig már az őszi konferenciák beharangozó híreit olvashatják.

Bízom abban, hogy pihenten, derűvel, feladatokra készen búcsúznak a meleg nyártól.

Kocsis Károly elnök

ELISMERÉSEK, DÍJAK

Magyar Szent István Rendet kapott a Nobel-díjas **Krausz Ferenc** fizikus, a Ludwig-Maximilians-Universität tanszékvezető professzora, a Max Planck Kvantumoptikai Intézet igazgatója, az MTA külső tagja.

A **Magyar Érdemrend parancsnoki kereszttel** kapta **Tóth Mihály** nemzetközi jogász, az Ukrán Nemzeti Tudományos Akadémia nyugalmazott tudományos főmunkatársa, az MTA köztestületének külső tagja.

A **Magyar Érdemrend lovagkeresztjével** kapta **Wagner Gabriella** zenekutató, terapeuta, az argentin Universidad del Salvador professor emeritája.

Magyar Ezüst Érdemkeresztet kapott Ferencz József földmérő mérnök, az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság szakosztályi elnöke

[Bővebben:](#)

Az idei **Bécsy Tamás-díjat Oláh Tamás** vajdasági színháztörténész, az Újvidéki Művészeti Akadémia oktatója kapta.

[Bővebben:](#)

Kincses Kolozsvárért-díjat kapott **Egyed Ákos** történészprofesszor, a kolozsvári Történeti Intézet nyugalmazott kutatója, az Erdélyi Múzeum-Egyesület korábbi elnöke, az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

Kolozs megye díszpolgára lett **Uray Zoltán** erdélyi magyar sugárbiológus, korábbi tudományos főkutató, az MTA külső tagja és **Bogdán László** sporttudós

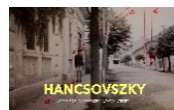
professzor, a Babeş—Bolyai Tudományegyetem korábbi dékánja.

[Bővebben:](#)

A **Zászlótudományi Egyesületek Világszövetségének** (FIAV) érdemérmét kapta **Szekeres Attila István** heraldikus, az Erdélyi Címer- és Zászlótudományi Egyesület elnöke, az MTA köztestületének külső tagja.

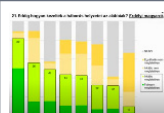
[Bővebben:](#)

A **legjobb dokumentumfilm díját** kapta Rómában a Fórum Kisebbségkutató Intézet **Hancsovszky** című filmje. Rendezte **Laczkó Sándor**.

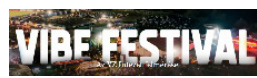
[Bővebben:](#)

KUTATÁSOK

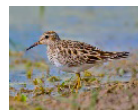
A **geopolitikával kapcsolatos erdélyi magyar attitűdök változásairól** készült kutatás, amelynek eredményeiről a kolozsvári Kiss Tamás szociológust hallgathatják meg a világhálón.

[Bővebben:](#)

A **mai fiatalok preferenciáiról**, a marosvásárhelyi Vibe Fesztiválon az YZ Intézet által készített felmérés kutatási eredményeiről olvashatnak a világhálón.

[Bővebben:](#)

A **parti madarak viselkedésevolúcióját** tárták fel az MTA külső tagja, Székely Tamás vezetésével.

[Bővebben:](#)

A **málnásfürdői Füvenyes-tetőn** a régészeti feltárások során **obszidián eszközökre** bukkantak.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

Megtalálták a segesvári vár egyik lebontott tornyának, a szövők céhe által fenntartott **Szövők tornyának alapjait** a régészek.

[Bővebben:](#)

Háromféle növényevő dinoszaurusz maradványait találtak meg a Hátszegi-medence területén.

[Bővebben:](#)

SZERVEZETI HÍREK

20 éves a komáromi Selye János Egyetem.

[Bővebben:](#)

PUBLIKÁCIÓK

Budapesten jelent meg a **Többynelvűség Magyarországon** című tanulmánykötet. Szerkesztette **Borbély Anna** és **Bartha Csilla**. A könyv e-változata letölthető.

[Bővebben:](#)

Megjelent **Jakab Attila** „...föl kell ébreszteni bennük... az emberi méltóságukat...”. **Cigányságkép a Horthy-korabeli sajtóban (1919–1945)** című kötete.

[Bővebben:](#)

Budapesten jelent meg **Lábadi Károly Horvátországi magyar művelődés-történeti lexikon** című kötete. A szerző az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Megjelent a **Hivatalnok értelmiség a kora újkori Erdélyben és Magyar Királyságban II.** című konferenciakötet. Szerkesztette **Bogdándi Zsolt** (az MTA köztestületének külső tagja) et al.

[Bővebben:](#)

Megjelent a Scientia Kiadónál a **Robotirányítások. Laboratóriumi útmutató** című kiadvány. Szerzői **Márton Lőrinc**, az MTA köztestületének külső tagja és **Fehér Áron**.

[Bővebben:](#)

Megjelent és letölthető a **Magyar Tudomány szeptemberi**, Zene és irodalom című tematikus száma. Szerkesztette **Horváth Kornélia**.

[Bővebben:](#)

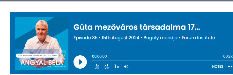
Megjelent a **Korunk szeptemberi** tematikus száma Észak-Erdély 1944 címmel. Főszerkesztő **Kovács Kiss Gyöngy**, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Megjelent Kolozsváron a **Műszaki Tudományos Közlemények 20.** száma. Szerkesztette **Bitay Enikő**, az MTA külső tagja és **Máté Márton** külső köztestületi tag.

[Bővebben:](#)

Gúta mezőváros 1768–1870 közötti társadalmáról beszél a Fórum Kisebbségkutató Intézet Bagoly mondja sorozatában **Angyal Béla** történész, etnográfus.

[Bővebben:](#)

Mit csinál egy óceánkutató? a címe a Bagoly mondja sorozat következő epizódjának, amely **Dulai Henrietta** atomvegyész oceanográfussal, a honolului állami egyetem professzorával készült.

[Bővebben:](#)

Megtekinthetik a világhálón **Ivics Zoltán** biológusnak, a Frankfurti Goethe Egyetem

professzorának, az MTA külső tagjának tavaly decemberben megtartott **székfoglaló előadását**, melynek címe A transzpozonok mint „megszelídített” molekuláris paraziták biológiája és terápiás alkalmazásai.

[Bővebben:](#)

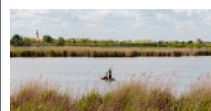
Megtekinthetik a világhálón **ifj. Székelyhidi László** matematikusnak, az Universitát Leipzig tanszékvezető professzorának, az MTA külső tagjának áprilisban megtartott, A logika szörnyei és a turbulencia című **székfoglaló előadását**.

[Bővebben:](#)

Az augusztus 23-án megtartott nőtörténelmi konferenciáról hallhatnak a világhálón, melynek címe **Nők a történelem útvesztőiben**. Előadások a kolozsvári, illetve monarchiabeli prostitúció történetéről.

[Bővebben:](#)

A **Ludasi-tó természeti és kulturális értékeit** bemutató dokumentumfilm készült a Vajdaságban. Rendezte **Fejős Csilla**.

[Bővebben:](#)

Az augusztusban Budapesten megrendezett **Magyar Machine Learning Találkozó**ról olvashatnak a világhálón, amelyen külföldi intézményekben kutató elismert magyar és hazai szakemberek vettek részt.

[Bővebben:](#)

Interjú olvashatnak el a világhálón **a mesterséges intelligencia és a digitalizáció hatásáról a fiatalok mindennapjaira** a vajdasági származású **Szűts Zoltánnal**, az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem dékánjával.

[Bővebben:](#)

RENDEZVÉNYEK

Több tudományos programmal augusztus 18–25. között rendezték meg az idei **Kolozsvári Magyar Napokat**.

[Bővebben:](#)

Augusztus 22–23. között rendezte meg az Amerikai Magyar Tanárok Egyesülete Debrecenben a **“Johnson-Reed 100 Years Later”**: Critical Reflections on the Global Legacy of US Immigration Quotas, 1924–2024 című nemzetközi tudományos konferenciát.

[Bővebben:](#)

Ethnography and Experience címmel műhelykonferenciát rendeztek Kolozsváron és Sztánán augusztus 29. és szeptember 1. között.

[Bővebben:](#)

Szeptember 2-án **Mehrfache Bindungen und Verflechtungen im Königreich Ungarn im 18. und 19. Jahrhundert** címmel rendeztek konferenciát Bécsben.

[Bővebben:](#)

Az őrvidéki Városszalónakon (ma Schlaining) szimpóziumot rendeztek szeptember 3-tól **A mezőgazdaság fejlődése a pannon térségben az évszázadok során** címmel.

[Bővebben:](#)

Várgesztesen rendezte meg **nyári konferenciáját az Amerikai Magyar Orvosszövetség** szeptember 6–7. között.

[Bővebben:](#)

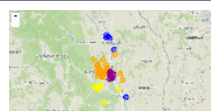

Szeptember 6–8. között rendezték meg a felvidéki Szepsiben **A Kárpát-medence magyar és német**

lakosságának elhurcolása a GUPVI és a GULAG lágereibe című konferenciát.

[Bővebben:](#)

Szeptember 7-én **Moldvai magyar nyelvjárási korpusz Tánczos Vilmos néprajzi gyűjtéséből** címmel rendeztek konferenciát Budapesten.

[Bővebben:](#)

Mesterséges intelligencia az oktatásban címmel rendeztek konferenciát Komáromban szeptember 10-11-én.

[Bővebben:](#)

Szeptember 10–13. között **A fordító mint kultúra- és irodalomközvetítő** címmel rendeztek nemzetközi tudományos konferenciát a partiumi Kémerben.

[Bővebben:](#)

Szeptember 13-án rendeztek Komáromban a **Selye János Egyetem megalapításának 20. évfordulója** alkalmából.

[Bővebben:](#)

Szeptember 13-án Bécsben tartott előadást **Jánosi Zoltán** irodalomtörténész, egyetemi tanár, a Nyíregyházi Tanárképző Főiskola korábbi rektora **Arcképek Kelet-Magyarországról.** Nemzet, nyelv és identitás Bessenyei, Kölcsey, Krúdy, Móricz és Ratkó József műveiben címmel.

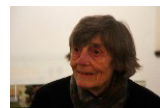
[Bővebben:](#)

AMERICAN HUNGARIAN LIBRARY AND HISTORICAL SOCIETY
Amerikai Magyar Könyvtár és Történelmi Társulat

Az Amerikai Magyar Könyvtár és Történelmi Társulat HalTalk sorozatában szeptember 15-én **Radnóti Sándor** művészetfilozófus professzorral, akadémikussal rendezett **online beszélgetést.**

[Bővebben:](#)

A TUDOMÁNY SZOLGÁLATÁBAN

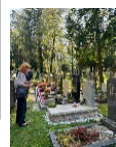
80. születésnapját ünnepelte **Gazda Klára** néprajzkutató, a Székely Nemzeti Múzeum korábbi muzeológusa, a Babeş—Bolyai Tudományegyetem oktatója, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

75 éves korában **elhunyt Kovács Béla** matematikus professzor, a Partiumi Keresztény Egyetem alapító rektora.

[Bővebben:](#)

Az Őrvidékről származó magyar Afrika-kutatóról és felfedezőről, **Almásy Lászlóról emlékeztek meg Salzburgban.**

[Bővebben:](#)

ÉVFORDULÓK, TUDOMÁNYTÖRTÉNET

450 esztendeje született a felvidéki Szencen **Szenczi Molnár Albert nyelvtudós,** filozófus, zsoltárváltó.

[Bővebben:](#)

330 éve született a felvidéki Folkusfalván **Tomka Szászky János** evangélikus lelkész, **történész, földrajztudós,** az első magyar történelmi atlasz szerkesztője.

[Bővebben:](#)

A drávaszögi (ma horvátországi) Bellyén született 290 éve **Mitterpacher Lajos természettudós,** a mezőgazdaságtan első magyarországi professzora, a bonni akadémia tagja.

[Bővebben:](#)

A felvidéki Szárazpatakon született 170 évvel ezelőtt **Bartoniek Géza fizikus,** az Eötvös Collegium igazgatója.

[Bővebben:](#)

155 évvel ezelőtt született a felvidéki Dobsinán **Melczer Gusztáv krisztallográfus**, a budapesti tudományegyetem professzora.

[Bővebben:](#)

95 éves lenne a Brassóban született **Kiss Elemér matematikus**, a Petru Maior Egyetem tanszékvezető tanára, az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

A felvidéki Malacka városában született 145 évvel ezelőtt **Romsauer Lajos matematikus**, a Műegyetem professzora.

[Bővebben:](#)

Nagyszalontán született 135 éve **Kiss Ferenc anatómus**, a budapesti egyetem anatómiai intézetének igazgató professzora.

[Bővebben:](#)

120 évvel ezelőtt született **Forró Magdolna** (Forró Barnóthy, Madeleine) fizikus, **asztrofizikus**, a University of Illinois College of Medicine professzora.

[Bővebben:](#)

Éppen 100 éve született **Jákó Szaniszló László** (Jaki, Stanley L.) magyar–amerikai bencés **fizikus**, **tudományfilozófus**, teológus, a Seton Hall-i Egyetem professzora.

[Bővebben:](#)

Szintén századik születésnapját ünnepelné **Fenyves Ervin fizikus**, a Texasi Egyetem professzora, az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

Századik születésnapját ünnepelné a felvidéki Sajógömörön született **Kisfaludy Lajos vegyész-mérnök**, a Műszaki Egyetem kutatóprofesszora, akadémikus is.

[Bővebben:](#)

FELHÍVÁSOK

Ne feledjék: a **Fulbright oktatói és kutatói ösztöndíjpályázatok** beadási határideje: október 16.

[Bővebben:](#)

Az Amerikai Magyar Tanárok Egyesületének e-folyóirata, a **Hungarian Cultural Studies** főszerkesztőt keres. A pályázati feltételekről

[bővebben:](#)

Szatmárnémetiben rendezi meg idei **vándorgyűlését a Romániai Magyar Közgazdász Társaság** október 11-12-én. A címe: A következő hullám — Útmutató a jövő gazdaságához.

[Bővebben:](#)

Október 17–18. között nemzetközi tudományos konferenciát rendeznek Marosvásárhelyen **Trans-linguistica VII. Alkalmazott nyelvészet az MI korában** címmel.

[Bővebben:](#)

Október 23–26. között rendezik meg Kolozsváron a **XXX. Nemzetközi Vegyészkonferenciát**. A jelentkezési határidő: szeptember 20.

[Bővebben:](#)

A Kriza János Néprajzi Társaság október 25-26-án a mezőségi Válaszúton rendezi meg idei vándorkonferenciáját **Örökség – tudás – termelés** címmel. A jelentkezési határidő: szeptember 20.

[Bővebben:](#)

Csíkszeredában rendezik meg
november 15–17. között a 15.

Matematika és Informatika

Alkalmazásokkal elnevezésű konferenciát.

A jelentkezési határidő: október 20.

[Bővebben:](#)

Az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság hírlevele
2024/9. szám

Felelős kiadó: Kocsis Károly elnök

Szerkesztő: Kálóczy Katalin

A Tudósportrét Kulcsár-Szabó Enikő állította össze.

1112 Budapest, Budaörsi út 45.

mtkhirlevel@titkarsag.mta.hu

A hírlevél korábbi számai megtekinthetők az MTA [honlapján](#).

Beck József

(Budapest, 1952. február 14.),

a Magyar Tudományos Akadémia
külső tagja

József Beck was born in Budapest on 14 February 1952. He attended the I. István (now St. Steven) Secondary Grammar School specializing in mathematics. He went on studying to the Eötvös Loránd University (ELTE), where he received his diploma in mathematics in 1975. He began working at the Mathematical Research Institute of the Hungarian Academy of Sciences (HAS) (now Alfréd Rényi Institute of Mathematics) as a scholarship holder, later as a scientific associate. In 1980 he received candidate's (PhD) degree of the HAS and in 1993 he became doctor of mathematical sciences. In 1984 László Lovász invited him to the Department of Computer Science of ELTE, where he worked as senior scientific associate up to 1989. In the meantime in 1982 he spent a half year at Stony Brook University in New York and in 1984—85 he was research fellow at Imperial College, London. Since 1989 he has been working at the Department of Mathematics of the Rutgers-New Brunswick School of Arts and Sciences, in 1990 he became professor, and in 1991 he received the Harold H. Martin Honorary Chair. Now he is distinguished professor emeritus of mathematics. His research interests are diophantine approximation and uniform distribution (number theory), probabilistic methods, combinatorial games, combinatorial geometry. His contributions to combinatorics include the partial colouring lemma and the Beck-Fiala Theorem in discrepancy theory, the algorithmic version of the Lovász local lemma, the two extremes theorem in combinatorial

Beck József Budapesten született 1952. február 14-én. Az I. István (jelenleg Szent István) Gimnáziumba járt, matematika tagozatos osztályba. Az Eötvös Loránd Tudományegyetemen folytatta tanulmányait, 1975-ben kapta meg matematikusi diplomáját. Az MTA Matematikai Kutató Intézetében (ma Rényi Alfréd Matematikai Intézet) kezdett dolgozni ösztöndíjasként, később tudományos munkatársként. 1980-ban kandidátusi fokozatot szerzett, 1993-ban lett az MTA matematikai tudományok doktora. 1984-ben Lovász László hívására átment az ELTE Számítógép-tudományi Tanszékére, ahol 1989 januárjáig tudományos főmunkatársként dolgozott. Eközben 1982-ben fél évet töltött New Yorkban a Stony Brook Egyetemen, 1984—85-ben pedig ösztöndíjas kutató volt a londoni Imperial College-ban. 1989 óta a Rutgers — New Jersey Állami Egyetem Matematikai Intézetében dolgozik, 1990-ben professor lett, majd 1991-ben megkapta a Harold H. Martin Honorary Chair-t. Jelenleg a matematika címzetes professor emeritusa. Kutatási területei a diofantin közelítés és az egyenletes eloszlás (számelmélet), a valószínűségszámítás, a kombinatorikai játékok és a kombinatorikai geometria. Jelentős eredményei többek között a részleges színező lemma, a Beck-Fiala tétel a diszkrepancia elmélet területén, a Lovász-féle lokális lemma algoritmikus változata, a két szélső tétel a kombinatorikus geometriában, a második pillanat módszer a pozicionális játékok elméletében.

MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

geometry and the second moment method in the theory of positional games, among others. He is the author/co-author of about 33 books and nearly 100 papers — among others the book *Combinatorial Games, Tic-tac-Toe Theory, Part of Encyclopedia of Mathematics and its applications* (2006). He is the co-author, with W. L. Chen, of the pioneering monograph *Irregularities of Distribution* (Cambridge University Press, 1987). The book: *Equidistribution of Dynamical Systems* was published by World Scientific Publishing in 2020.

He attended a great number of international conferences, He gave an invited talk at the 1986 International Congress of Mathematicians. In 2006 he was Erdős lecturer at the Einstein Institute of Mathematics, the Hebrew University of Jerusalem.

His recognitions include the Erdős Pál-díj (1983), the Rényi-díj (1984), Akadémiai Matematikus Díj (1984), and the Fulkerson Prize (1985). He is honorary member of the Alfred Rényi Institute.

In 2004 he was elected external member of the Hungarian Academy of Sciences in the Section of Mathematical Sciences.

Contact

Rutgers, The State University of New Jersey
Hill Center for the Mathematical Sciences
110 Frelinghuysen Road
Piscataway, NJ 08854-8019
E-mail: jbeck@rutgers.edu

Szerzője/társszerzője 33 könyvnek és közel 100 tanulmánynak — többek között: *Combinatorial Games, Tic-tac-Toe Theory, Part of Encyclopedia of Mathematics and its applications* (2006). W. W. L. Chennel közösen írt úttörő jelentőségű könyvük, az *Irregularities of Distribution* (Cambridge University Press, 1987). Az *Equidistribution of Dynamical Systems* című könyvét 2020-ban jelentette meg a World Scientific Publishing. Sok nemzetközi konferencia résztvevője volt. Meghívott előadó volt az 1986-os Matematikus Világkongresszuson (Diszkrét Matematika Szekció). 2006-ban Erdős Pál-előadásokat tartott a Jeruzsálemi Héber Egyetem Einstein Matematikai Intézetében.

Elismerései között szerepel az Erdős Pál-díj (1983), a Rényi-díj (1984), az Akadémiai Matematikus Díj (1984) és a Fulkerson-díj (1985). Tiszteleti tagja a Rényi Alfréd Intézetnek.

2004-ben a Magyar Tudományos Akadémia külső tagjává választották a Matematikai Tudományok Osztályában.

Kapcsolat

Rutgers, The State University of New Jersey
Hill Center for the Mathematical Sciences
110 Frelinghuysen Road
Piscataway, NJ 08854-8019
E-mail: jbeck@rutgers.edu

